

EU FONDOVI ZA PODUZETNIKE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Šarić, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:293841>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-31**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD
EU FONDOVI ZA PODUZETNIKE U REPUBLICI
HRVATSKOJ

Mentor:

Prof.dr.sc. Zlatan Reić

Student :

Martina Šarić

Split, lipanj, 2019

Sadržaj

1	UVOD	1
2	EU FONDOVI-EUROPSKI STRUKTURNI I IVESTICIJSKI FONDOVI..	2
2.1	Što su EU Fondovi	2
2.2	Načini ostvarivanja i iskorištavanja EU Fondova	5
2.3	Strukturni i investicijski programi.....	6
2.3.1	Europski socijalni fond.....	9
2.3.2	Europski fond za regionalni razvoj.....	10
2.3.3	Kohezijski fond.....	13
2.3.4	Europski fond za pomorstvo i ribarstvo	13
2.3.5	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj	14
3	PODUZETNICI I FINANCIRANJE	15
3.1	Pojam poduzetnika.....	15
3.2	Kriteriji za definiranje pravnog oblika organizacije	16
3.3	Fondovi za financiranje poduzetnika.....	17
3.3.1	Financiranje mikro poduzetnika	19
3.3.2	Financiranje malih poduzetnika	21
3.3.3	Financiranje Srednjih poduzetnika	22
3.3.4	Financiranje velikih poduzetnika	24
3.3.5	Financiranje mladih poduzetnika	26
3.3.6	Financiranje žena poduzetnica	27
	ZAKLJUČAK	29
	LITERATURA	31
	POPIS SLIKA I TABLICA.....	33
	SAŽETAK.....	34
	SUMMARY	35

1 UVOD

Republika Hrvatska 1. srpnja 2013. godine postaje članicom Europske unije .Europska Unija je jedinstvena, međuvladina i nadnacionalna zajednica europskih država. Broji 27 zemalja članica (prije je bilo 28 no taj se broj smanjuje nakon izlaska Ujedinjenog Kraljevstva 2017. godine).Hrvatska pristupa Europskoj Uniji kao njezina dvadeset i osma članica. Ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju ujedno podrazumijeva i dodatna prava i dodatne obveze za Hrvatsku kao novu državu članicu.

Kao jedno od ključnih prava koje ćemo razmatrati u ovom završnom radu, a koje je Hrvatska stekla postavši članicom Europske Unije su Europski fondovi .Mišljenje da Europski Fondovi nisu dovoljno iskorišteni poduprto je istraživanjem Odjela za makroekonomske analize Hrvatske gospodarske komore koje iznosi činjenice da je u prvom razdoblju iskorištavanja od 2007.- 2013 stopa iskorištenosti iznosi manje od petine. U drugom razdoblju do 2016. stopa iskorištenosti je porasla na 80,7 posto ali je i s tim postotkom Hrvatska na samom dnu ljestvice i daleko od prosjeka stope iskorištenosti zemalja članica. Konkretno , cilj završnog rada je da se detaljno analiziraju i objasne uloga i značaj Europskih fondova u Republici Hrvatskoj , namijenjenih za poduzetnike na konkretnim primjerima iz Republike Hrvatske.

U prvom dijelu definirati će se sam pojam Europske unije ,te pojam njezinih fondova .Zatim slijedi kratak osvrt na mogućnost iskorištavanja fondova u kojem se daje prikaz tko sve može i na koje načine ostvariti sredstva iz fondova te prikaz samoga proceduralnog procesa. Dalje će biti riječ o strukturnim fondovima. Navest će se fondovi koji pripadaju strukturnim fondovima, zatim će se svaki od njih definirati detaljnije te navesti iznosi vezani za Republiku Hrvatsku.

U drugom dijelu će se obrazložiti pojam poduzetnika i poduzetništva ,zatim će se navesti pravni oblici organizacije i kriteriji za njihovo definiranje. Dalje će se obraditi tema o financiranju poduzetnika osvrćući se na važnost financiranja poduzetnika te kako njihov razvoj utječe na cjelokupno gospodarstvo uopće. Isto tako spomenut će se i na koje načine sve , odnosno iz kojih fondova se poduzetnici financiraju te će se spomenuti i institucije nadležne za financiranje hrvatskog poduzetnika. Zatim će se definirati pojmovi mikro, malih, srednjih, velikih poduzetnika. Za svaku kategoriju će se navesti primjeri provedenih projekta koji su sufinancirani od strane Europske unije i primjeri aktualnih natječaja na koje se poduzeća mogu prijaviti sukladno svojoj veličini, Za kraj će se uz navedeno definirati pojmovi mladih poduzetnika i žena poduzetnica.

2 EU FONDOVI-EUROPSKI STRUKTURNI I IVESTICIJSKI FONDOVI

2.1 Što su EU Fondovi

Republika Hrvatska 31. srpnja 2013. pristupa Europskoj Uniji i ujedno postaje 28. punopravna članica ove zajednice. Ovim činom Republika Hrvatska staje uz rame Europskim zemljama poput Njemačke, Francuske, Belgije, Italije, Luksemburga i Nizozemske koje su ujedno i prve članice Europske Unije koja je krenula djelovati 1958. pod nazivom Europska ekonomska zajednica (EEZ). Misija ove Vladavine prava, za koju se ne može definirati njezina točna pravna kategorija je¹:

- Održavati i nadograđivati mir uspostavljen među državama članicama
- Ujediniti europske države u praktičnoj suradnji
- Omogućiti siguran život europskim građanima, promicati gospodarsku i društvenu solidarnost
- Očuvati europski identitet i raznolikost u globaliziranom svijetu
- Širiti vrijednosti koje su zajedničke Europljanima.

Uz ostvarenje misije Europska Unija orijentirana je i na ispunjenje svojih ciljeva u koje među ostalim ubrajamo i smanjenje gospodarskih, socijalnih i teritorijalnih razlika između zemalja članica. Za ispunjenje ovih ciljeva spomenuta organizacija koristi se sredstvima iz europskih fondova. Nakon što je postala punopravnom članicom Europske Unije, Republika Hrvatska stekla je prava za korištenje istaknutih fondova. Pažljivim planiranjem se nastoji državama članicama osigurati sredstva za financiranje razvoja, kako onog društvenog i kulturnog aspekta tako i razvoj ruralnog područja, ribarstva, infrastrukture... Zemljama koje se pripremaju za priključenje Europskoj Uniji namjenjen je instrument predpristupne pomoći (IPA), dok je dio financijskih instrumenata izdvojen i za pomoć trećim zemljama. Zanimljiva je i činjenica da je samo 1% od ukupnog bogatstva Europske Unije dovoljan da se podmire troškovi ove vrste financiranja.²

Republika Hrvatska europska sredstva koristi još od ratnog razdoblja, točnije još od 1991. godine. Tijekom ovog razdoblja najviše sredstava je pristiglo u obliku humanitarne pomoći od strane ECHO-a. (3.ECHO- Ured za humanitarnu pomoć Europske Komisije) Iz

¹ Republika Hrvatska, Ministarstvo uprave (2015): Što je Europska unija i koji su razlozi njezina osnivanja? Raspoloživo na: <https://uprava.gov.hr/sto-je-europska-unija-i-koji-su-razlozi-njezina-osnivanja-13967/13967> (06.04.2019.)

² Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, (2009.): Europski fondovi za Hrvatske projekte – Priručnik o financijskoj suradnji i projektima koje u Hrvatskoj podupire Europska unija Raspoloživo na: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/> (06.04.)

mnoštva humanitarnih „ratnih“ akcija istaknut ćemo akciju „Spasimo Život“³, gdje je uz međunarodni i hrvatski Crveni križ te Ured predsjednika sudjelovao i ured Europske Unije. Glavni cilj akcije bio je zbrinuti stanovništvo „treće dobi“. Za ovu uspješno provedenu akciju kao i za ostale humanitarne akcije, Europska Unija je u razdoblju od početka rata pa do 2000. godine Republici Hrvatskoj pružila pomoć u iznosu od 381,6 milijuna eura.

Unutar ovoga razdoblja, točnije od 1996. do 2000. godine proveden je program pod nazivom OBNOVA.⁴ Program je orijentiran na povratak izbjeglica, poboljšanje životnog standarda izbjeglica te među ostalim i na poticaj i pomoć u obnovi malog poduzetništva.

Zatim je uslijedio program CHARDS od 2001. do 2006. godine. Osnovni cilj CHARDS-a ležao je u činjenici da je Republika Hrvatska bila zemlja koja se pripremala za ulazak u Europsku Uniju, te su i sredstva ovoga programa bila usmjerena u tom smjeru. Točnije program je orijentiran na izgradnju institucionalnih, zakonodavnih, gospodarskih i socijalnih temelja koji su u skladu s vrijednostima Europske Unije. Za CHARDS vrijedi da su svi projekti u cjelosti financirani iz EU fondova i iznos financijskih sredstava za cjelokupni program CHARDS je 183,7 milijuna eura.⁵

Kao slijedeći pretpristupni financijski instrument navodi se PHARE. PHARE je od 1997. godine deklariran kao pretpristupni fond. Baš kao i svaki pretpristupni fond i PHARE je namijenjen onim državama koje su u fazi pripreme za pridruživanje Europskoj Uniji. Usmjeren je na jačanje institucija kako bi se Hrvatski zakoni prilagodili pravnoj stečevini Europske Unije, te potporama za gospodarsku i socijalnu koheziju. Od 2005. godine pa slijedeće dvije godine Republika Hrvatska bila je korisnik PHARE-a, otkuda je uspjela iskoristiti 160 milijuna eura.

Dalje slijedi ISPA odnosno instrument za strukturne politike. Osnova ovog pretpristupnog fonda leži u financiranju projekata iz sektora prometa i zaštite okoliša. Fond djeluje od 2000. godine, dok se kod nas kreće koristiti od početka siječnja 2005. godine i sudjeluje sa 60 milijuna eura.

³ Lang, S.: Humanitarne krize u obrani i oslobađanju Hrvatske, Raspoloživo na <http://www.croatianhistory.net/etf/etfss.html> (06.04.2019.)

⁴ Direkcija za evropske integracije (2010) : Obnova, Raspoloživo na : <http://www.dei.gov.ba/dokumenti/default.aspx?id=4748&langTag=bs-BA> (06.04)

⁵ Isto 2

Kao zadnji od ove skupine pretpripristupnih programa navodi se SAPARD. Ovaj program orijentiran je na razvoj poljoprivrede i ruralnih područja, priprema državu članicu za korištenje Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj i nastoji povećati hrvatsku poljoprivrednu konkurentnost. Aktivan je od 2000 godine ,a u Hrvatskoj od 2006.godine. Njegov doprinos iznosio je 25 milijuna eura i manji je od doprinosa ostalih pretpripristupnih fondova.⁶

Slika 1: Pomoć Europske unije kroz CHARDS, PHARE, ISPA i SAPARD, od 2001. do 2006. (u milijunima eura)

Programi	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	Ukupno
CARDS – nacionalni	58,00	59,00	62,00	81,00	-	-	260,00
Pretpripristupni:					105,00	140,00	245,00
PHARE					80,00	80,00	160,00
ISPA					25,00	35,00	60,00
SAPARD					0,0	25,00	25,00
UKUPNO	58.00	59.00	62.00	81.00	105.00	140.00	505.00

Izvor: Europski fondovi za hrvatske projekte .(<https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/>)

Od 2007. nabrojani pretpripristupni fondovi zamijenjeni su jednim pretpripristupnim fondom pod nazivom IPA. Namijenjen je Hrvatskoj, ostalim zemljama jugoistočne Europe i Turskoj. Sastoji se od pet komponenti na koje je u Republici Hrvatskoj utrošeno 590 milijuna eura. ⁷

Kao zadnji spomenut će se programi zajednice. Programi zajednice nisu tipični pretpripristupni programi već su to programi namijenjeni tomu da podupru daljnje širenje Europske unije. Neke osnovne razlike između pretpripristupnih programa i programa zajednice bazirane su na tome da su programi zajednica namijenjeni suradnji između zemalja članica Europske unije, zatim da se plaća članarina, zatim svaki program ima svoju pravnu osnovu...⁸

⁶ Jakovac,P.,Maljković,B.(2009):Korištenje sredstava predpripristupnih fondova Europske Unije u Republici Hrvatskoj , str.(54.-62.)

⁷ Vojnović,M.(2008):Strukturni fondovi Europske unije i IPA-instrument pretpripristupne pomoći,str.

⁸ Isto 2

2.2 Načini ostvarivanja i iskorištavanja EU Fondova

Pitanje koje je često nametnuto nakon spominjanja izraza „EU Fondovi“, jest :“ Kako ostvariti sredstva iz EU Fondova?“ Odgovor , kako na ovo pitanje ,tako i na većinu pitanja vezanih uz spomenutu temu može se dobiti kod trenutno aktualnih agencija za savjetovanje o EU fondovima. Neki od takvih primjera u Hrvatskoj su AVELANT, Superna , MIPES... Zbog što većeg interesa građana broj ovakvih agencija je u porastu. Iz ovoga se može zaključiti koliko je važan prvi korak , a to je Informirati se!

Dalje, potrebno je u obzir i uzeti činjenicu da su sredstva koja se koriste u financiranju zapravo sredstva koja porezni obveznici zemalja članica izdvajaju , stoga se s tim sredstvima upravlja uz velike kontrole kako će taj novac biti utrošen . Isto tako odabiru se oni projekti u kojima će uložena sredstva doprinijeti kako razvoju Republike Hrvatske, tako i razvoju Europske unije.

Operativnim programima točno je određeno Što se financira, na koji način i tko se sve može prijaviti. Prijave se vrše putem prijavnog obrasca. Prijavitelji mogu biti javne , privatne te nevladine organizacije. Prijavni obrazac se dostavlja u pisanom obliku i putem elektronskog medija. Nakon što je zaprimljen , obrazac je podvrgnut provjerama kako bi se utvrdilo jeli u skladu s operativnim programima. Zatim se dostavljeni projekti ocjenjuju prema unaprijed određenim kriterijima. Cilj sufinanciranja nije u potpunosti podmiriti troškove projekta , već udio sufinanciranja ovisi od natječaja do natječaja. U pravilu se cijeli projekt u potpunosti ne može financirati.⁹

⁹ Isto 2

2.3 Strukturni i investicijski programi

Pojam „Kohezijska politika“ često je korišten pojam u okviru dotične teme, nadalje ovaj pojam igra i veliku ulogu u ostvarivanju jednog od glavnih ciljeva Europske Unije , a to je jačanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije. Isto tako Kohezijska politika je i jedan od ciljeva javne politike Europske Unije te ima svrhu da smanji gospodarske i socijalne nejednakosti između država članica. Ciljevi Kohezijske politike financirani su upravo iz Strukturnih investicijskih fondova.

Kohezijska politika EU podupire¹⁰ :

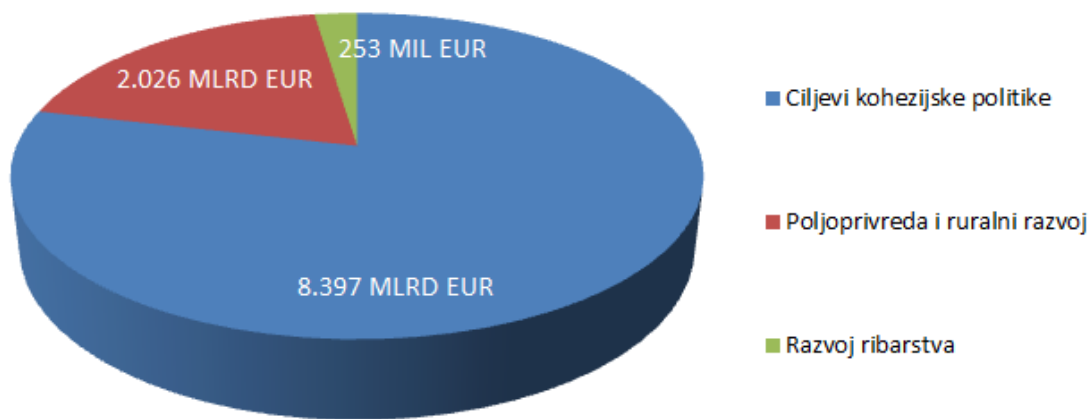
- Nastajanje novih radnih mjesta,
- Konkurentnost,
- Gospodarski rast,
- Unaprjeđenje kvalitete života te
- Održivi razvoj u regijama EU

U razdoblju od 2007.-2013. ciljevi kohezijske politike određeni su Lisabonskom strategijom i Goeteborškim ciljevima. Ti su ciljevi i poznati pod nazivom 3K , a uključuju : Konvergenciju, Konkurentnost i Kooperaciju. Usmjereni su na inovacije, rast i zapošljavanje te na održivi razvoj. Za ovo razdoblje predviđeno je 347,41 milijardi eura, odnosno trećina ukupnih izdataka Europske unije (35,7%)^{mobitel} Dalje, u proračunskom periodu od 2013.-2020. ciljevi Kohezijske politike teže ka pametnom rast, održivom rastu i uključivom rastu. U ovom periodu utrošeno je 351,8 milijardi eura što predstavlja 32,5% ukupnog proračuna Europske unije za to razdoblje.

Kako bi se kohezijska politika ostvarila u svom punom smislu , zemljama članicama na raspolaganju stoje fondovi koji svojim sredstvima pomažu manje razvijenim zemljama članicama u poboljšanju njihovog gospodarskog i društvenog stanja i to sve u svrhu postizanja ravnoteže na razvojnoj razini između zemlja članica. Te fondove nazivamo strukturnim i investicijskim fondovima poznatima kao i ESI fondovi. ESI fondove čini pet fondova, tri glavna fonda te dva fonda karakteristična za strategiju 2014.- 2010. (Europski fond za socijalni razvoj i Europski regionalni fond). U Republici Hrvatskoj donesena su četiri operativna programa kojima su određene odredbe i uvjeti za korištenje pojedinog od

¹⁰ Plavi ured: Što je kohezijska politika EU, [internet],raspoloživo na: (<https://plaviured.hr/sto-kohezijska-politika-eu>)

navedenih fondova. Dalje strateškim okvirom određeni su ciljevi za čije će se ispunjenje koristiti ESI fondovi. Za razdoblje 2014.-2020. strateški okvir je određen Kohezijskom politikom, Strategijom Europe 2020 i pojedinim sektorskim javnim politikama. Kako bi se osiguralo da se novac utroši transparentno i odgovorno te u prave svrhe određena su stroga pravila koja je potrebno ispoštovati. Osim pravila oformljena je i skupina od 28 članova odnosno povjerenika Europske unije koji su odgovorni za nadzor uporabe sredstava iz spomenutih fondova. S obzirom da obično države članice najčešće same upravljaju sredstvima iz fondova većinu odgovornosti za korištenje fondova preuzima nacionalna vlada države članice. Središnje tijelo u Republici Hrvatskoj koje je zaduženo za upravljanje ESI fondovima je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.¹¹

Slika 2 ESI fond 2014.-2020 (<https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/>)

Republici Hrvatskoj je namijenjeno 10,676 milijardi eura za razdoblje za razdoblje 2014.-2020. Novac je pristigao iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Najveći dio utrošen je za kohezijsku politiku 8,397 milijardi eura, zatim slijedi poljoprivreda i ruralni razvoj s 2,026 milijardi eura i zadnje je ribarstvo s 253 milijuna eura. Prema izvješću Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU ugovoreno je 59% sredstava (6,3 milijardi eura) dok je isplaćeno 15 % sredstava (1,7 milijardi eura) i to do sredine studenog 2018.godine. Najbolji postotak iskorištenosti sredstava pripada Operativnom programu Konkurentnost i kohezija dok je najlošiji postotak imao Operativni program za pomorstvo i ribarstvo. Sumirano za financijsko razdoblje od 2014.-2020. činjenice iznose kako unatoč posljednje dvije godine kad su fondovi izrazito dobro iskorišteni , sveukupna slika nije

¹¹ Europski strukturni i investicijski fondovi: ESI fondovi 2014.-2020. , [internet],raspoloživo na: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/>

zadovoljna zbog spore iskorištenosti fondova u prve tri godine njihovog korištenja. Ovakvim brojkama Republika Hrvatska se smjestila na predzadnje mjesto po iskorištenosti fondova. Iza Hrvatske nalazi se samo Španjolska. Smatra se da razlog ovog problema leži u nespremnosti institucija koje su se susrele s raspodjelom sredstava pristiglih iz fondova. Tu je još problem nedovoljne koordiniranosti, problem nedovoljne radne snage kao i neefikasnost radne snage te problemi vezani uz pravnu zaštitu.¹²

S druge strane ,kao pozitivni primjer ističe se Projekt Slavonija, Baranja i Srijem. Na ovaj ugovoreni projekt usmjereno je 18,75 milijardi kuna iz europskih fondova. Sredstva su usmjerena na pet slavonskih županija. Redosljedom od najviše primljenih sredstava do najmanje primljenih sredstava to su :¹³

1. Osječko-baranjska (3.182.257.835,67 kn)
2. Vukovarsko.-srijemska (2.388.887.859,69)
3. Virovitičko-podravska (1.104.174.747,67 kn)
4. Požeško-slavonska (984.351.703,51 kn)
5. Brodsko-posavska (955.619.687,42 kn)

Osigurana su sredstva za provedbu 29 projekata u vrijednosti od 699,7 milijuna kuna te još 50 milijuna kuna za pripremu projekata.

2018.godina prožeta je mnoštvom pozitivnih primjera vezanih uz iskorištavanje fondova Europske unije. Isto tako kao što je već naglašeno 2017. i 2018. godina pozitivan su primjer iskorištavanja fondova u financijskoj perspektivi 2014.-2020. To potkrepljuje i slijedeća tablica, koja prikazuje najveće projekte u provedbi u 2018.godini.

¹² N1: Predzadnji smo u Europi po iskorištavanju fondova, , [internet],raspoloživo na:
<http://hr.n1info.com/Vijesti/a370038/Predzadnji-smo-u-Europi-po-iskoristenosti-EU-fondova.html>

¹³ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2019.): Fondovi EU rezultati u 2018. godini, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije , Zagreb, str. 8.-11.

Tablica 1 Najveći projekti u provedbi u 2018. godini

PROJEKT	Ukupna vrijednost	Bespovratna sredstva
1.Cestovna povezanost s Južnom Dalmacijom (Pelješki most), Hrvatske ceste d.o.o	4.023.978.948,00 kn	3.215.559.659,40 kn
2. Nadogradnja i elektrifikacija postojeće željezničke pruge od značaja za međunarodni promet M601 Vinkovci-Vukovar, HŽ Infrastruktura d.o.o	677.701.939,19 kn	412.504.370 kn
3. Istraživačko-edukacijski centar za zdravstvenu i medicinsku ekologiju i zaštitu od zračenja - Rekonstrukcija i dogradnja Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu, Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada	235.430.453,25 kn	232.602.280,72 kn
4.Hrvatski znanstveni i obrazovni oblak (HR-ZOO), Sveučilište u Zagrebu, Sveučilišni računski centar	196.802.438,11 kn	196.802.438,11 kn
5. Centar za napredne laserske tehnike (CALT), Institut za fiziku	121.304.417,38 kn	121.297.812,38 kn
6. Arheološki park Vučedol, Muzej Vučedolske kulture	117.299.998,51 kn	99.704.998 kn
7.eHZZO-Izgradnja integriranog informacijskog sustava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	114.705.000,00 kn	97.098.586,40 kn

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU

2.3.1 Europski socijalni fond

Europski socijalni fond jedan je od strukturno investicijskih fondova Europske unije. Fokus ovog fonda usmjeren je na civilno društvo. Zapošljavanje, socijalna uključenost, obrazovanje te pomoć onim najugroženijima samo su neke od aktivnosti na koje je ovaj fond usmjeren. Isto tako potpomaže jačanje administrativne sposobnosti u državnoj upravi te podupire poslove vezane uz okoliš i pravosuđe. Fond je kontroliran od strane Europske komisije, Europskog parlamenta i vlada država članica. Oni donose odluke vezane uz strategiju i

proračun. Sredstva ovog fonda osigurana su iz proračuna Europske unije te iz nacionalnih doprinosa država članica.

U financijskoj perspektivi 2013.-2017. na snazi je IV. Komponenta prepristupnog programa IPA odnosno operativni program pod nazivom Razvoj ljudskih potencijala. Ova komponenta ujedno je i preteča Europskom socijalnom fondu. Također ova komponenta služila je za pripremanje Republike Hrvatske na korištenje Europskog socijalnog fonda, čije je pravo na korištenje Republika Hrvatska stekla pristupanjem Europskoj uniji, odnosno u srpnju 2013.godine. Udio ovog fonda u ovom razdoblju iznosio je 10 posto. Prioriteti ovog Operativnog programa su:¹⁴

1. Potpora pristupu održivom zapošljavanju i prilagodljivosti radne snage
2. Jačanje socijalne uključenosti i integracije osoba u nepovoljnom položaju
3. Jačanje ljudskog kapitala u obrazovanju, istraživanju i razvoju
4. Tehnička pomoć
5. Jačanje uloge civilnog društva radi boljeg upravljanja

U slijedećem razdoblju od 2014.-2020. udio korištenja ovog fonda zakonski ne smije biti manji od 23,1 posto ukupnih sredstava za koheziju. 18.prosinca 2014.godine usvojen je Operativni program učinkovitosti ljudski potencijalni .Ovim programom definiraju se područja koja će se ulagati sredstva iz Europskog socijalnog fonda .

2.3.2 Europski fond za regionalni razvoj

Europski fond za regionalni razvoj dio je europskih strukturnih i investicijskih fondova. Usmjeren je na jačanje gospodarske i socijalne kohezije u zemljama članicama Europske unije. Nastoji ispraviti neravnomjernu razvijenost između europskih regija i to preko svojih ulaganja u područja koja su od prioritetnog značaja. U njih uključujemo:

1. Inovacija istraživanja
2. Digitalni program
3. Podrška za male i srednje poduzetnike
4. Ekonomija s niskim emisijama ugljika

U ovisnosti o razvijenosti regije različiti su inteziteti dodjele resursa. Najmanji postotak dodjele resursa imat će manje razvijene regije, zatim slijede srednje razvijene regije, odnosno tranzicijske regije te u konačnici s najvećim postotkom razvijeniije regije gdje je najmanje

¹⁴ Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske: Općenito operativnom programu „Razvoj ljudskih potencijala „2007.-2013. „ [internet],raspoloživo na: <https://mzo.hr/hr/rubrike/operativni-program-razvoj-ljudskih-potencijala-2007-2013>

80% sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj usmjereno na najmanje dva od spomenuta četiri prioriteta. Od 2007-2013. godine, odnosno u periodu kad je RH primala sredstva iz Europske unije kao država koja tek treba pristupiti Europskoj uniji iz europskog fonda za regionalni razvoj primila je 228, 4 milijuna eura i to kroz dva operativna programa.¹⁵

Prvi operativni program pod nazivom promet namijenjen je razvoju prometne infrastrukture u RH kako bi se RH cestovno, željeznički i riječno bolje integrirala unutar Europe. Četiri su prioritetne osi ovog operativnog projekta za kojeg je ukupno predviđeno 278.803.809 eura. Prva prioritetna os usmjerena je na modernizaciju željezničkog sustava u RH i za nju je utrošeno 260.746.446,00 eura. Slijedeća prioritetna os orijentirana je na hrvatske plovne putove kako bi se osigurala stabilna i sigurna unutarnja plovidba. Za ovu os namijenjeno je 9.250.000,00 eura. Treća prioritetna os za cilj ima pomoć u tehničkoj sferi kod upravljanja ovim operativnim programom. Udio iznosa u ovoj osi iznosi 8.807.444,00 eura. I kao zadnja prioritetna os naglašen je razvoj cesta i zračne luke. Ova os usmjerena je na cestovnu i zračnu mobilnost izvan i unutar Hrvatske. Na nju je utrošeno 108.834,440,00 eura.

Operativni program promet pod nadzorom je:

1. Sektora za fondove EU ministarstva pomorstva prometa i infrastrukture
2. Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije

Primjer operacije unutar ovog operativnog programa je:

1. Rekonstrukcija i dogradnja II kolosijeka na dionici željezničke pruge Dugo selo – Križevci. Korisnik ovog projekta je HŽ infrastruktura d.o.o. Cilj ovog projekta je razvoj željezničke mreže, posebice razvoj pruge na mediteranskom koridoru s ciljem zadovoljenja potrebnih europskih standarda. Neke od ostvarenih aktivnosti su izgradnja drugog kolosijeka na pružnoj dionici duljine 38,2 km, rekonstrukcija postojećih kolodvora Dugo selo, Vrbovec, Vinkovci, dva pješačka prijelaza koja su zamijenjena novim pothodnicima te modernizacija signalno-sigurnosnih i telekomunikacijskih uređaja. Ukupan iznos za financiranje iznosio je 198.000.000,00 eura dok je Europska unija sufinancirala 168.000.000,00 eura.¹⁶

¹⁵ Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske: Općenito operativnom programu „Razvoj ljudskih potencijala „ 2007.-2013. „, [internet],raspoloživo na: <https://mzo.hr/hr/rubrike/operativni-program-razvoj-ljudskih-potencijala-2007-2013>

¹⁶ Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture: Operativni program Promet 2007.-2013. „, [internet],raspoloživo na: <http://www.mppi.hr/default.aspx?id=10347> promet

Slijedeći operativni program iz razdoblja 2007.-2013. je Regionalna konkurentnost. Cilj ovog programa je da se poveća konkurentnost malog i srednjeg poduzetništva te da se podupire gospodarstvo koje će se temeljiti na znanju i to kroz poticanje inovativnosti istraživanja. Prioritetne osi ovog programa su:

1. Razvoj i unaprjeđenje regionalne infrastrukture i jačanja atraktivnosti regija čiji je cilj povećati privlačnost hrvatskih regija od ukupno 223.615.126 eura na ovaj prioritet uloženo je 29% od cjelokupnog iznosa.
2. Sljedeća prioritetna os je jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Cilj ove osi je stvoriti pozitivnu klimu za ulaganje. Od ukupnog iznosa u ovaj sektor uloženo je najveći postotak investicija 65% od cjelokupnog iznosa.
3. Sljedeća i zadnja prioritetna os je tehnička pomoć čiji je cilj osigurati pravilno upravljanje ovim operativnim programom i veći priljev sredstava iz fondova Europske unije. Ovom prioritetu namijenjen je najmanji postotak od ukupnog iznosa, odnosno 6% . Ovi projekti praćeni su od strane središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekta Europske unije za sve prioritete. Neki od uspješno provedenih projekata iz ovog operativnog programa su:

1. Jačanje znanstveno-poslovne suradnje za intraoperativnu neurofiziološku tehnologiju u Hrvatskoj čiji je korisnik Sveučilište u Splitu, Medicinski fakultet. Ukupna vrijednost projekta je 2.931.323,19 kn dok je od Europske unije financirano 2.477.845, 53 kn.¹⁷

2. Ronna – robotska neuro navigacija korisnikovog projekta. Korisnik ovog projekta je fakultet Elektrotehnike i računarstva, Sveučilište u Zagrebu. Ovaj projekt iznosio je 4.292.697,74 kn dok je dio koji je Europska unija uložila iznosio 3.612.734,40 kn.¹⁸

Sljedeća financijska perspektiva Europskog fonda za regionalni razvoj u razdoblju od 2014.-2020. godine “teška“ je 183,3 milijarde eura. Ova svota namijenjena je istraživačkim centrima, školama, nevladinim organizacijama, volonterskim organizacijama... koje su usmjerene na otvaranje novih radnih mjesta te na razvoj kako lokalnih tako i na razvoj malog i srednjeg poduzetništva. U ovom razdoblju aktualan je operativni program pod nazivom

¹⁷ . Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU: Primjeri uspješno završenih projekata sufinanciranih iz Operativnog programa „Razvoj ljudskih potencijala“ 2007.-2013., Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Zagreb, str.3.-4.

¹⁸ . Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU: Primjeri uspješno završenih projekata sufinanciranih iz Operativnog programa „Razvoj ljudskih potencijala“ 2007.-2013., Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Zagreb, str.3.-4.

konkurentnost i kohezija 2014.-2020. Za korištenje ovog programa vlada RH s pripremama počinje 2012. godine pod nadzorom ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Ovaj operativni program djeluje kako bi se europski strukturni investicijski fondovi što uspješnije proveli. Europska unija je za ovaj operativni program izdvojila ukupno 4.321 milijarda eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Manji dio ovog operativnog programa financiran je iz kohezijskog fonda. Isto tako dio ovog programa financiran je i iz proračuna RH.¹⁹

2.3.3 Kohezijski fond

Kohezijski fond je fond koji je utemeljen 1993. godine i namijenjen je onim članicama Europske unije čija je vrijednost bruto nacionalnog proizvoda po stanovniku manja od 90% prosjeka Europske unije. Cilj ovog fonda je promicati održivi razvoj te je on namijenjen tijelima javne vlasti. Oko 61 milijarda eura je dodijeljeno kohezijskom fondu u razdoblju od 2007.-2013. od strane Europske unije. U ovom razdoblju za RH značajan je operativni program “okoliš“. U ovaj operativni program uloženo je 149,8 milijuna eura. Nositelj ovog projekta je ministarstvo zaštite okoliša i prirode, a njegov cilj je da se omoguće bolji uvjeti za dobrobit okoliša u pogledu energetske učinkovitosti.²⁰ U sljedećoj financijskom perspektivi, točnije u razdoblju od 2014.-2020. godine Republici Hrvatskoj na raspolaganju stoji 2,559 milijardi eura. Tijekom ovog razdoblja aktivan je Operativni program “Konkurentnosti kohezija“ za koji je izdvojeno 6, 881 milijardi eura.²¹

2.3.4 Europski fond za pomorstvo i ribarstvo

Ovim fondom potiče se asimilacija pomorske politike nadovezivanjem na kohezijsku politiku i Zajedničku ribarsku politiku. Od 1. svibnja 2013. godine ovaj fond se temelji na tri glavna stupa²²:

1. novoj zajedničkoj ribarskoj politici
2. zajedničkoj organizaciji tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture
3. novom europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo

¹⁹ Europski strukturni i investicijski fondovi: Europski regionalni fond, [internet],raspoloživo na: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/>

²⁰ Raspoloživo na : <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/96/kohezijski-fond> (30.05.2019.)

²¹ Raspoloživo na : <http://europski-fondovi.eu/program/kohezijski-fond> (30.05.2019.)

²² Raspoloživo na : <https://intermediaprojekt.hr/2017/10/28/europski-fond-za-pomorstvo-i-ribarstvo-efpr/> (30.05.2019.)

U razdoblju od 2007.-2013. godine iz prepristupnog programa IPARD provedeno je osam natječaja mjere 103. Ukupna vrijednost projekata iz sektora ribarstva tijekom ovog razdoblja činila je 29,4% od ukupne vrijednosti odobrene potpore za cijelu navedenu mjeru.²³ U sljedećoj financijskoj perspektivi 2014.-2020. za spomenuti fond izdvojeno je 252,6 milijuna eura u okviru Operativnog programa „Operativni program za pomorstvo i ribarstvo 2014.-2020.“.

2.3.5 Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Veliki je postotak poljoprivredne površine u Hrvatskoj (60%), s obzirom na tu činjenicu velik je i potencijal za iskorištavanje. Cilj politike Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj je jačanje ruralnog razvoja u razdoblju od 2007.-2013. u fondu namijenjeno je 96,4 milijarde eura. Tijekom ovog razdoblja fond se financirao iz zajedničke poljoprivredne politike. Zajednička poljoprivredna politika se temeljila na dva stupa. Prvi stup, odnosno tržišna politika se financira iz Europskog fonda za garancije u poljoprivredi i namijenjen je poljoprivrednicima. Drugi stup, odnosno politika ruralnog razvoja sredstva dobiva iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj koji je usmjeren na potpomaganje ruralnog razvoja. U Republici Hrvatskoj se prepristupnim programom SAPARD pripremalo za korištenje fondova iz ZPP-a s ciljem postizanja ravnopravnosti na europskom tržištu. SAPARD se koristio u okviru Plana za poljoprivredu i ruralni razvitak za 2005.-2006. Ovim planom u Republici Hrvatskoj upravlja Uprava za održivi razvitak seoskog prostora. Krajem ovog programa Komisija je bila zadovoljna na većini područja osim prostorima vezanim uz gospodarenje flotom, inspekcijama i kontroli, strukturnim radnjama i državnoj potpori.²⁴ U sljedećem razdoblju, točnije od 2014.-2020. za ovaj fond izdvojeno je 24,4% od ukupnog proračuna. Dio sredstava financirat će se iz Europskog fonda za ruralni razvoj, a dio iz nacionalnog proračuna RH. Sredstva ovog fonda mogu koristiti poljoprivredni gospodarsku subjekti, poljoprivrednici, šumari, mladi....

²³ Raspoloživo na : <http://europski-fondovi.eu/eff> (30.05.2019.)

²⁴ Europska unija / autori Mladen Cerovac ... [et al.] ; uredila Ljerka Mintas Hodak. Zagreb : Mate : Zagrebačka škola ekonomije i managementa, 2010. Zagreb] : Grafotisak.

3 PODUZETNICI I FINANCIRANJE

3.1 Pojam poduzetnika

S ekonomske strane gledano poduzetnik je osoba koja nastoji stvoriti veću vrijednost imovine od one koju trenutno posjeduje koristeći pri tome kombinaciju rada, resursa i materijala. Da bi se pojmu poduzetnika pripisala točno ovakva definicija bilo je potrebno na neki način napraviti kombinaciju definicije poduzetnika koja se mijenjala tijekom vremena. Tako je primjerice pri prvim svojim spominjanjima poduzetnik smatran osobom koja je raspoređivala i upravljala resursima, ali za to nije preuzimala rizik, dalje se ova definicija izmjenjuje pa se u nju uključuje pojam preuzimanja rizika. U 18. stoljeću pak definicija poduzetnika izjednačuje s definicijom izumitelja, dok je u 19. stoljeću pojam poduzetnika poistovjećuje s pojmom menadžera. Konačno u 20. stoljeću pojam poduzetnika dobiva formu kakvom ga danas i tumačimo.²⁵ Poduzetništvo se smatra pokazateljem i nositeljem gospodarskog rasta neke države. S obzirom na to sama okolina i priroda te okruženje u kojem se neko poduzeće nalazi uvelike mogu pridonijeti razvoju i napretku tog poduzeća ili s druge strane slabljenju i krahu istog poduzeća. Pet je faza životnog ciklusa poduzeća²⁶:

- Nastanak-prva faza poduzeća, gdje je najvažnije da poduzeće započne s poslovanjem.
- Preživljavanje-period koji je potrebno preživjeti da bi poduzeće moglo dugoročno opstati
- Uspjeh-kad se poduzeće etablira na tržištu, može se reći da je ono uspjelo
- Uzlet-faza brzog rasta koja je karakterizirana multiplikativnom prodajom
- Dozrelost-zadnja faza u kojoj poduzeće raste, raste broj zaposlenih, raste prodaja i prihodi od prodaje, razaznaju se obrisi podjele rada, obično je potrebno da stručni manager preuzme vodstvo.

U Republici Hrvatskoj poduzetnička okolina u većini slučajeva nije naklonjena poduzeću. Tako se hrvatski poduzetnici svakodnevno susreću s problemima kao što su: regulativni okviri, prepreke ulasku na tržište, nedovoljna razina obrazovanja... Nevelik broj Hrvata koji se odluči se na pokretanje vlastitog biznisa i upuštanje u poduzetničke vode se u tome dobro održi. Uz nabrojene prepreke ovom profilu ljudi sveprisutne su i one prepreke društvenog karaktera.

²⁵ Isto 2

²⁶ Buble, M., Kružić, D., (2006): Poduzetništvo realnost sadašnjosti i izazovi budućnosti: Poduzetnik i malo poduzeće u Buble, M. str.(82.-83.)

Naime velik je postotak onih koji smatraju da poduzetnici u društvu ne kotiraju visoko, odnosno da oni uspješniji poduzetnici ne dobivaju društveni status koji zaslužuju, već su neprepoznati u toj sferi.²⁷ Budućnost poduzetništva ne može se točno predvidjeti, no sigurno je da će se stalno razvijati i koristiti nove metode i da će se one stare metode nadograđivati. Ono što se zasigurno neće mijenjati glavne su osnove na kojima leži poslovni svijet-kupovina i prodaja s ciljem ostvarenja profita. Svakako, jedno je neupitno, poduzetnik u budućnosti imat će veliku ulogu u društvenom razvitku.²⁸

3.2 Kriteriji za definiranje pravnog oblika organizacije

Prilikom pokretanja vlastitog poslovnog pothvata pred poduzetnika se stavlja važno pitanje. Naime poduzetnik mora odlučiti koji pravni oblik će imati njegova organizacija. Ovu nimalo jednostavnu odluku donijeti će preispitujući činjenice koje su od ključne važnosti. Tako će na odabir pravnog oblika poduzetnikove organizacije utjecati: troškovi osnivanja, visina temeljnog kapitala, ograničenje odgovornosti prema trećima, politika oporezivanja i poreznih obveza...

U Republici Hrvatskoj s obzirom na veličinu razlikujemo mikro, male i srednje subjekte malog gospodarstva, dok s obzirom na pravni oblik razlikujemo²⁹

1. Obrt: da bi se neko poduzeće smatralo obrtom potrebno je da fizička osoba samostalno i trajno obavlja dopuštene gospodarske aktivnosti.
2. Trgovačko društvo: pravna osoba koja ima prava i zakonsku moć ljudi. Razlikujemo:
 1. Društva osoba:
 - a) Javno trgovačko društvo-udruženje dvije ili više osoba kako bi se obavljala djelatnost pod zajedničkom tvrtkom a gdje svaki član društva vjerovnicima društva odgovara neograničeno solidarno cijelom svojom imovinom.
 - b) Komanditno društvo- udruženje dvije ili više osoba kako bi obavljali djelatnost. Razlikujemo komplementara-osoba koja cijelom svojom imovinom odgovara za obveze društva i komanditora koji za obveze društva odgovara iznosom imovinskog uloga u društvu. Da bi neko društvo bilo komanditno društvo potrebno je da ima najmanje jednog komplementara i jednog komanditora.

²⁷ Buble, M., Kružić, D., (2006): Poduzetništvo realnost sadašnjosti i izazovi budućnosti: Poduzetnik i malo poduzeće u Buble, M. str.(82.-83.)

²⁸ Buble, M., Kružić, D., (2006): Poduzetništvo realnost sadašnjosti i izazovi budućnosti: Poduzetništvo i društveni razvoj u Kružić, D., str.(27.-28.)

²⁹ Buble, M., Kružić, D., (2006): Poduzetništvo realnost sadašnjosti i izazovi budućnosti: Poduzetnički procesi i oblici organiziranja u Kružić, D., str.(102.-123.)

2. Društvo kapitala:

a) Dioničko društvo- Vrsta trgovačkog društva u kojem članovi ulažu u temeljni kapital i ne odgovaraju za obveze društva. Društvo s ograničenom odgovornošću Trgovačko društvo gdje jedna ili više osoba koje mogu biti pravne ili fizičke ulažu u temeljni kapital koji je unaprijed dogovoren.

c) Gospodarsko interesno udruženje- pravna osoba osnovana sa svrhom olakšavanja i promicanja obavljanja gospodarskih djelatnosti ključnih za njihovo poslovanje. Članovi udruženja za obveze odgovaraju cijelom svojom imovinom.

3. Zadruga -pravna osoba koju čini udruženje zadrugara koji posluju zajedno pomažući jedni drugima te tako zaštićuju svoje interese i ostvaruju osobnu i zajedničku dobit. Najčešći oblici zadruga su obrtničke zadruge, stambene zadruge, uslužne zadruge... Najmanje tri člana mogu osnovati zadrugu osim ako zakonom nije drugačije određeno. Uloga svakog člana zadruge određena je ugovorom o osnivanju zadruge. Zadruga prestaje kada je broj zadrugara manji od tri, zatim kada to odluči dvije trećine zadrugara, spajanjem s drugom zadrugom, stečajem i u iznimnim slučajevima kad je to određeno zakonom.
4. Slobodna zanimanja-djelatnosti koje obavljaju fizičke osobe u skladu s posebnim propisima. Najčešće to su: samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, samostalna djelatnost arhitekata, odvjetnička djelatnost, djelatnost građana turističkih djelatnika, pružanje ugostiteljskih usluga od strane građana.

3.3 Fondovi za financiranje poduzetnika

Kako vrijedi da je poduzetništvo sfera gospodarstva koja može uvelike pripomoći poboljšanju gospodarske slike jedne zemlje, u njega se nastoji i ulagati. Tako se primjerice Europska unija zalaže za pokretanje mikro, malih i srednjih poduzeća jer ta poduzeća pridonose manjoj nezaposlenosti, gospodarskom rastu, većoj razini socijalne asimilacije te nastanku novih inovativnih ideja. Jednostavniji regulatorni okviri te ne tako složena administracija načini su na koje Europska unija pomaže. Isto tako financijska pomoć jedan je od načina doprinosa za razvoj poduzetništva. Dva su načina pružanja financijske pomoći. Kod prvog načina je pomoć unije nadopunjena financijskim sredstvima lokalnih financijskih institucija, dok je drugi način financiranja orijentiran na priljev sredstava koji državi članici pristiže iz višegodišnjih financijskih okvira, stvorenih kako bi se pomoću tih sredstava ostvarili zajednički ciljevi. Ako se žele ostvariti ciljevi od strateške važnosti za cijelu uniju radi se o programima koji su

decentralizirani i kojima se upravlja izravno iz Bruxellesa dok se primjerice financiranje ciljeva koji su od značaja za državu članicu, ali su u skladu s ciljevima unije upravlja centralizirano. Odnosno iz države članice.³⁰

U okviru Operativnih programa provedenih u Republici Hrvatskoj dio novca usmjeren je prema razvoju poduzetništva i to posebno za poduzeća male i srednje veličine. Počevši s Operativnim programom Konkurentnost i kohezija za razvoj poduzetništva u okviru prioritetne osi Poslovna konkurentnost na raspolaganju stoji 970 milijuna eura. Dva su investicijska prioriteta unutar ove prioritetne osi. Za prvi investicijski prioritet koji uključuje nove ideje, nova poduzeća, poslovne inkubatore izdvojeno je 483.000.000 milijuna eura. Dok je drugi investicijski prioritet potpomognut s 487.000.000 milijuna eura i uključuje podupiranje rasta malih i srednjih poduzeća na regionalnom, nacionalnom i međunarodnom tržištu.

U slijedećem operativnom programu Učinkoviti ljudski potencijali naglasak se stavlja na poboljšanje obrazovanja poduzetnika i na poboljšanje njihovih ostalih sposobnosti. U tablici koja slijedi prikazano je koliko je sredstava utrošeno u okviru ovog Operativnog programa. Ovim prioritetnim osima nastojalo se pozabaviti problemom dugoročno nezaposlenih osoba, zatim se nastoji povećati značaj prekvalifikacije, zatim potaknuti samozapošljavanje posebice ženske populacije. U okviru prioritetne osi „Socijalna uključenost“ nastoji se potaknuti promicanje društvenog poduzetništva. Za ovu namjenu je izdvojeno 8 milijuna kuna. Sva predviđena sredstva su namijenjena za mala i srednja poduzeća, odnosno za njihov razvoj.³¹

Tablica 2 Raspodjela sredstava prema OPULJP-u 2014. – 2020

Prioritetna os	Fond	Iznos (EUR)	Udio u OP-u (%)
Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage	ESF	400.578.985	25,32
	YEI	132.354.288	8,37
Socijalna uključenost	ESF	328.000.000	20,73
Obrazovanje i cjeloživotno učenje	ESF	450.000.000	28,44
Dobro upravljanje	ESF	191.276.944	12,09
Tehnička pomoć	ESF	80.000.000	5,06
Ukupno	---	1.582.210.217	100,00

Izvor: OPULJP2014. – 2020.

³⁰ Stojanović, S., Mrvica Mađarac, S., Glavota, M. (2016): Financiranje poduzetništva iz fondova Europske unije: Obrazovanje za poduzetništvo, str. 161.-175.

³¹ Stojanović, S., Mrvica Mađarac, S., Glavota, M. (2016): Financiranje poduzetništva iz fondova Europske unije: Obrazovanje za poduzetništvo, str. 161.-175.

Slijedeći operativni program je COSME odnosno Program za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća. Za ovaj program namijenjeno je 2,3 milijarde eura a prvotni cilj mu je da se njime ispuni Zakon o malom poduzetništvu. Ovaj program namijenjen je za postojeće poduzetnike, nove poduzetnike i tijela vlasti.

Neki od programa koje trebamo spomenuti su: „OBZOR“ kojim su osigurana sredstva za poduzeća s velikim potencijalom, „Kreativna europa“ kojom se nastoji potaknuti financijske posrednike da slobodnije daju zajmove poduzetnicima.

Neke od važnijih institucija koje potpomažu razvoju poduzetništva u Republici Hrvatskoj su³²:

- Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta-provodi vladine programe namijenjene poduzetništvu i malom gospodarstvu.
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo- HAMAG: potiče osnivanje subjekata malog gospodarstva potpomaže u ostvarivanju financijskih poticaja.
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak-HBOR: kreditira male i srednje poduzetnike početnike te pridonosi obrazovanju poduzetnika organizirajući seminare.
- Hrvatski zavod za zapošljavanje: pruža pomoć pri zapošljavanju u ulozi posrednika, daje naknade nezaposlenima, provodi programe poticanja zapošljavanja.
- Hrvatska obrtnička komora: zastupa, promovira, potiče obrtništvo i ideje obrtnika.
- Hrvatska udruga poslodavaca: neprofitna neovisna udruga koja dobrovoljno štiti i promiče prava i interese poslodavaca i poduzetnika.

3.3.1 Financiranje mikro poduzetnika

Prema Zakonu o računovodstvu Mikro poduzetnicima se smatraju oni poduzetnici koji ne prelaze dva od slijedeća tri uvjeta :

1. Ukupna aktiva 2.600.000,00 kn
2. Ukupni prihod 5.200.000,00 kn
3. Prosječan broj radnika tijekom poslovne godine- 10

Primjeri uspješno provedenih projekata:

1. Kruljac d.o.o. -Jačanje konkurentnosti obiteljske tradicije proizvodnje namještaja

Kruljac d.o.o. obiteljsko je poduzeće s dugogodišnjom tradicijom. Napredak u poslovanju i

³² Buble,M.,Kružić,D.,(2006):Poduzetništvo realnost sadašnjosti i izazovi budućnosti., Poduzetništvo i malo gospodarstvo-značajne odrednice razvoja suvremenih ekonomija u Kružić,D.,str.(196.-198.)

porast prihoda potaknuli su ovo poduzeće na širenje i izgradnju novog proizvodnog pogona. Ovo poduzeće sa sjedištem u Velikoj Gorici je za svoj projekt vrijednosti 7.506.456,21 HRK iz fondova Europske unije uspjelo povući 2.731.605,98 HRK.

Novcem je financirana izgradnja nove hale, zatim nova sušara i lakirnica, sustav za otprašivanje, grijanje na biomasu i u konačnici mogućnost edukacije zaposlenika kako bi se prilagodili novim unaprijeđenim pogonima. Ovi noviteti pridonijeli su porastu prihoda, koji je pridošao zbog porasta obujma proizvodnje, isto tako utječu na povećanje konkurentnosti poduzeća te na njegov izlazak na vanjsko tržište.³³

2. Dentalna poliklinika Mady Maričić- Proširenje kapaciteta poslovne jedinice

Ova dentalna poliklinika u obiteljskom je vlasništvu i aktivna je od 2013. godine. Orijentirana je na rad u području moderne dentalne medicine. Zbog potrebe za stalnim usavršavanjem i napretkom u poslovanju odlučuju se na pothvat vrijedan 1.288.522,72 HRK, od toga je nešto manje od polovice, odnosno 594.622,61 HRK sufinancirano od strane Europske unije.

Sredstva se ulažu u novu opremu potrebnu za modernizaciju i povećanje obujma posla. Zbog utjecaja nove opreme povećat će se i produktivnost jer će se sve pretrage moći obaviti na jednom mjestu, odnosno u poliklinici uključujući olakšavanje dugotrajnih kirurških pothvata, virtualnom 3d tehnologijom. Potaknuto ovim aktivnostima raste prihod od prodaje, stvara se i prihod od inozemnog tržišta, otvaraju se četiri nova radna mjesta i u konačnici se povećava konkurentnost samog poduzeća.³⁴

Primjeri aktualnih natječaja na koje se Mikro poduzeća mogu prijaviti :

1.Razvoj poduzetništva u gradu Vukovaru.

Ovaj poziv koji je među ostalim namijenjen i mikro poduzećima za cilj ima poduprijeti gospodarsku aktivnost i konkurentnost poduzetnika na području grada Vukovara. Za ovaj projekt je izdvojeno 7.000.000. milijuna kuna u sklopu Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. za 2018. godinu. Spomenuta sredstva namijenjena su za pomoć prilikom otvaranja poduzeća, isto tako mogu se koristiti i za dodatne edukacije te

³³ Ministarstvo gospodarstva poduzetništva i obrta (2018.) :150 uspješnih poduzetničkih projekata, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, str. 34.

³⁴ Ministarstvo gospodarstva poduzetništva i obrta (2018.) :150 uspješnih poduzetničkih projekata, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, str. 121

prekvalifikacije radnika. Dio sredstava će se namijeniti i za poboljšanje marketinga promocije i reklame, dok je jedan dio namijenjen i reviziji.³⁵

2.Uvođenje sustava upravljanja poslovnim procesima i kvalitetom
Vrijednost ovog projekta iznosi 38.000.000 kuna koji su osigurani iz Europskog fonda za regionalni razvoj u sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. - Poslovna konkurentnost. Ovim sredstvima se želi pomoći poduzećima da sebi priušte sustav koji će povećati njihovu konkurentnost na tržištu. Ovi sustavi su isto tako namijenjeni i za olakšavanje pristupa inozemnom tržištu i za to su namijenjena sredstva u iznosu od 50.000 kuna do 380.000 kuna.³⁶

3.3.2 Financiranje malih poduzetnika

Prema Zakonu o računovodstvu Malim poduzetnicima se smatraju oni poduzetnici koji nisu mikro poduzetnici i ne prelaze dva od slijedeća tri uvjeta :

1. Ukupna aktiva 30.000.000,00 kn
2. Ukupni prihod 60.000.000,00 kn
3. Prosječan broj radnika tijekom poslovne godine- 50

Tvornica mreža i ambalaže d.o.o.-Povećanje prostornih i tehnoloških kapaciteta za snažniji rast

Ova tvornica sa sjedištem u Zadru djeluje od 1927. godine i orijentirana je na proizvodnju mreža i ambalaže za poljoprivredne potrebe. Od 16.198.746,00 HRK troškova iz Europskih fondova je sufinancirano 4.341.169,68 HRK.

Ovaj novac je osigurao izgradnju nove hale, zatim dobivanje nove opreme za čiju se upotrebu osigurala edukacija 15 zaposlenika. Uvedeni su i noviteti odnosno small mesh vreće za pakiranje. Ulaganjem u djelatnike se povećava njihova konkurentnost na tržištu. Projekt se provodio od 30.03.2016 do 30.06.2017.

2. Eurospužva d.o.o. – informatizacija poslovnih procesa u proizvodnji spužva i madraca

Osnovna djelatnost ovog poduzeća je proizvodnja i prodaja spužvi i madraca. Zbog velikog

³⁵ EU-projekti.info(2018): Mogućnost financiranja za poduzetnike u 2018. godini, [internet] Raspoloživo na : [https://www.eu-projekti.info/mogucnosti-financiranja-za-poduzetnike-u-2018-g-iz-eu-fondova/\(15.05.2019.\)](https://www.eu-projekti.info/mogucnosti-financiranja-za-poduzetnike-u-2018-g-iz-eu-fondova/(15.05.2019.))

³⁶ Hrvatska gospodarska komora: Poticaji, [internet] Raspoloživo na : <https://www.hgk.hr/poticaji>

administrativnog opterećenja i porasta poslovanja poduzeće je primorano osigurati softver koji će obrađivati transakcije te biti od velike pomoći u planiranju proizvodnji i kontaktu s ³⁷klijentima. Svršishodno tomu poduzeće traži doprinos iz EU fondova od kud dobiva 190.422,00 HRK što je pokrilo veći dio od ukupnog troška, odnosno vrijednosti projekta koja je iznosila 211.580,00 HRK. Projekt je proveden od 01.02. 2017. do 01.09. 2017., odnosno punih sedam mjeseci.

Uvedeni softver potpomogao je i suradnju s dobavljačima, pridonio boljem položaju na tržištu te pridonio poboljšanju konkurentnosti. Nadalje, novi softver osigurao je dva nova radna mjesta i povećanje prihoda koje je nešto veće od dva milijuna kuna. ³⁸

Primjeri aktualnih natječaja na koje se mala poduzeća mogu prijaviti.

1. Podrška poduzećima u zadovoljavanju norma u svrhu poboljšanog pristupa tržištima i povećanju konkurentnosti

Ovaj natječaj namijenjen je malim poduzećima s ciljem da se poveća promoviranje hrvatskih proizvoda. Ovim natječajem financira se od 55% do 75% ukupne vrijednosti prijavljenog projekta. Isto tako za ovaj natječaj izdvojeno je ukupno 22.800.000,00 HRK usmjerenih na aktivnosti kojima se stječe pravo korištenja oznaka hrvatska kvaliteta, izvorno hrvatsko te sličnih oznaka. ³⁹

2. GS INTEGRATOR 2018

Ovim pozivom koji je usmjeren prema malim i srednjim poduzećima nastoji se poboljšati uspostava odnosa jednog poduzeća s drugim poduzećem koje je prvom poduzeću dugoročni dobavljač. Izraz dugoročni dobavljač možemo zamijeniti izrazom integrator. U sklopu ovog natječaja vrijednoga 150.000.000,00 HRK aktivnosti se usmjeravaju u ulaganja u nematerijalnu i materijalnu imovinu, zatim u troškove radne snage te u usluge vezane za inovacije, savjete i korištenu tehnologiju. Od ukupnog iznosa sredstava moguće je ostvariti najviše 50% od cjelokupnog troška. ⁴⁰

3.3.3 Financiranje Srednjih poduzetnika

Prema Zakonu o računovodstvu Srednjim poduzetnicima se smatraju oni poduzetnici koji nisu mali poduzetnici i ne prelaze dva od slijedeća tri uvjeta :

³⁷ Ministarstvo gospodarstva poduzetništva i obrta (2018.) :150 uspješnih poduzetničkih projekata , Ministarstvo gospodarstva , poduzetništva i obrta, str. 43.

³⁸ Ministarstvo gospodarstva poduzetništva i obrta (2018.) :150 uspješnih poduzetničkih projekata , Ministarstvo gospodarstva , poduzetništva i obrta, str.76.

³⁹ Hrvatska gospodarska komora: Poticaji , [internet] Raspoloživo na : <https://www.hgk.hr/poticaji>

⁴⁰ Hrvatska gospodarska komora: Poticaji , [internet] Raspoloživo na : <https://www.hgk.hr/poticaji> 1. <https://uprava.gov.hr/sto-je-europska-unija-i-koji-su-razlozi-njezina-osnivanja-13967/13967>

1. Ukupna aktiva 150.000.000,00 kn
2. Ukupni prihod 300.000.000,00 kn
3. Prosječan broj radnika tijekom poslovne godine- 250

Primjeri uspješno provedenih projekata:

Mini mljekara Veronika d.o.o.- IKT rješenja za optimizaciju poslovnih procesa

Veronika d.o.o. je poduzeće sa sjedištem u Krapinsko-Zagorskoj županiji. Poduzeće se bavi proizvodnjom i otkupom mlijeka i mliječnih proizvoda te je prije provođenja ovog projekta zapošljavalo 114 osobe. S obzirom na veliku konkurenciju u ovom grani poslovanja , ovo se poduzeće posebno istaknulo svojim proizvodima.

Kako bi se konkurentnost nastavila poboljšavati i profitabilnost rasti poduzeće je odlučilo investirati u novi software koji će skupa s kamionima opremljenim s tabletima utjecati na bolju organizaciju te će i upravljanje radnom snagom staviti na viši nivo. Ulaže se i u bolju opskrbljenost internetom , međunarodnu suradnju i računovodstveni sustav. Troškovi ulaganja su iznosili 786.888,75 dok je iz Europskih fondova sufinancirano 566.559,90 HRK.⁴¹

2.Euroinspekt d.o.o.-Proširenje tehnoloških kapaciteta poduzeća

Poduzeće Euroinspekt d.o.o. bavi se laboratorijskom dijagnostikom i ispitivanjem. Zbog unazadjelih tehničkih kapaciteta poduzeće je primorano odbijati poslove čime se rušila konkurentnost poduzeća i smanjivali prihodi.

Zbog toga poduzeće ulaže u softver vrijednosti 4.298,875 HRK gdje je 1.265,865,00 HRK sufinancirano od strane Europske unije. Softver doprinosi porastu konkurentnosti i prihoda te povećanju broja kupaca i usluga. Do kraja 2019. se očekuje povećanje prihoda od prodaje (40%) i od izvoza (35%) , te zapošljavanje 12 novih radnika.⁴²

Primjeri aktualnih natječaja na koje se srednja poduzeća mogu prijaviti:

1.Certifikacijom proizvoda do tržišta

⁴¹ Ministarstvo gospodarstva poduzetništva i obrta (2018.) :150 uspješnih poduzetničkih projekata , Ministarstvo gospodarstva , poduzetništva i obrta, str.71.

⁴² Ministarstvo gospodarstva poduzetništva i obrta (2018.) :150 uspješnih poduzetničkih projekata , Ministarstvo gospodarstva , poduzetništva i obrta, str.122.

Ovaj poziv namijenjen je usklađivanju proizvoda s direktivom Europske unije i normama na koje se pozivaju direktive. Cilj je da se poduzeća karakteristikama svog proizvoda gdje je naglasak na kvaliteti istaknu svojom konkurentnošću.⁴³

2. Internacionalizacija poslovanja MSP-ova-faza 2

Ovaj natječaj orijentiran međuostalim i na srednja poduzeća olakšava probijanje poduzeća na inozemno tržište, pridonosi njihovoj boljoj poslovnoj suradnji s inozemnim partnerima i uvođenju domaćeg proizvoda na strano tržište. Konkretno radi se o nastupima na međunarodnim sajmovima, istraživanjima inozemnog tržišta zbog što bolje prilagodbe specifikacija domaćeg proizvoda.

Sufinanciranje srednjih poduzeća moguće je do najviše 65% od ukupnih troškova, dok je najniži dodijeljeni iznos 100.000,00 kuna, a najviši iznos 1.000.000,00 kuna.

Ovaj poziv sufinancira se putem Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014-2020., točnije iz Europskog fonda za regionalni razvoj.⁴⁴

3.3.4 Financiranje velikih poduzetnika

Prema Zakonu o računovodstvu Velikim poduzetnicima se smatraju oni poduzetnici koji prelaze dva od slijedeća tri uvjeta :

1. Ukupna aktiva 150.000.000,00 kn
2. Ukupni prihod 300.000.000,00 kn
3. Prosječan broj radnika tijekom poslovne godine- 250

Primjeri uspješno provedenih projekata:

1. RAPID – Razvoj novog proizvoda i unaprjeđenje tehnoloških procesa kroz provedbu eksperimentalnog istraživanja Aluflexpack novi d.o.o.

Poduzeće Aluflexpack novi d.o.o. iz europskih fondova ostvaruje nešto manje od 25 milijuna eura. Prijavom na natječaj „Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koje proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja“ poduzeće ostvaruje sredstva za daljnje istraživanje u svrhu razvoja , novih inovacija i poboljšane konkurentnosti.

Usmjereni su i na eksperimentalno istraživanje, koje će doprinijeti novim znanjima i vještinama zaposlenih. Isto tako očit je i doprinos u vanjskoj suradnji odnosno izvozu,

⁴³ Hrvatska gospodarska komora: Poticaji , [internet] Raspoloživo na : <https://www.hgk.hr/poticaji>

⁴⁴ Hrvatska gospodarska komora: Poticaji , [internet] Raspoloživo na : <https://www.hgk.hr/poticaji>

povećanju prihoda i dobiti što se pozitivno odrazilo na cjelokupnu sliku hrvatskog gospodarstva. Predviđeno vrijeme trajanja projekta je tri godine, točnije od 01.11.2016. godine do 31.10.2019.godine.⁴⁵

2.KNOpro 2-Razvoj nove generacije uređaja numeričke zaštite.

Prijavom na poziv „Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja“ poduzeće Končar ostvaruje oko 8 milijuna HRK iz europskih fondova. Partner u ovome projektu ukupno vrijednoma oko 16 milijuna HRK je Sveučilište u Zagrebu , odnosno FER-fakultet elektrotehnike i računarstva .

Cilj projekta je izrada zaštite koja će omogućavati isključivanje dijelova elektroenergetskog sustava koji su u kvaru, zaštitu ljudi koji se nađu na mjestu kvara te neometan rad ostalih dijelova elektroenergetskog sustava koji nisu u kvaru. Cijeli projekt je dio platforme na koju se naknadno mogu nadograđivati i druge korisne informacije, stoga projekt doprinosi i u tehničkom i u ekonomskom smislu. Ovim bi proizvodom uz konkurentnost trebali porasti i prihodi od prodaje.⁴⁶

Primjeri aktualnih natječaja na koje se velika poduzeća mogu prijaviti:

1.Program regionalnih potpora za kapitalna ulaganja u proizvodne tehnologije

Ministarstvo gospodarstva u sklopu „Industrijske strategije 2014.-2020.“ objavljuje poziv za prijavu na spomenuti projekt. Potpore se dodjeljuju u svrhu razvoja novih tehnologija. Na raspolaganju iz ovog fonda poduzećima stoji 40 milijuna kuna namjenjenih za povećanje proizvodnih kapaciteta i nove poslovne jedinice kako bi se zadržao broj postojećih radnika ili povećao njihov broj. Najveća subvencija za velike poduzetnike iznosi 35% od ukupnih troškova.⁴⁷

2. Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja-faza 2.

Odgovarajući korisnici ovog projekta su velik i poduzetnici koji posluju u skladu Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske. Prihvatljive aktivnosti su :

- Ulaganje u razvoj
- Ulaganje u početnu materijalnu i nematerijalnu imovinu

⁴⁵ Raspoloživo na : <https://www.aluflexpack.com>rapid>

⁴⁶ Raspoloživo na : <http://www.koncar-inem.hr/eu-projekti/konpro2/>

⁴⁷ Hrvatska gospodarska komora : Poticaji <https://www.hgk.hr/poticaji>

- Jačanje konkurentnosti

3.3.5 Financiranje mladih poduzetnika

Financiranje mladih poduzetnika je kao što i samo ime kaže namijenjeno mladoj dobroj skupini. Danas je velik broj mladih poduzetnika i on je stalno u porastu što se može pripisati slijedećim činjenicama:

- Mladi poduzetnici su novi generatori
- Smanjuje se nezaposlenost mladih
- Mladi su željni dokazivanja
- Mladi su budućnost

Svaki poduzetnik pa tako i onaj mladi suočen je s mnoštvom prepreka pri samim počecima. Kako bi se prepreke lakše svladale i nadišle osnovani su Poduzetnički inkubatori. Prvenstvena zadaća poduzetničkih inkubatora je da omoguće tehničku i financijsku pomoć te beneficirane uvjete za ulazak novih poduzeća na tržište. Inkubatori pružaju pomoć novoosnovanim poduzećima kad im je to najviše potrebno, točnije u samoj fazi njihovog nastanka. Nakon što se ustale na tržištu poduzeća nastavljaju poslovanje samostalno bez pomoći poduzetničkih inkubatora.

Iz mnoštva problema s kojima se suočavaju mladi poduzetnici posebno se ističu: administracija, financije, nedovoljno razvijene marketinške aktivnosti, loše upravljačke aktivnosti, diskriminacija od strane pružatelja financijskih usluga.⁴⁸

Primjeri uspješno provedenih projekata:

1. Include d.o.o. : Proširenje kapaciteta za proizvodnju pametnih klupa

Poduzeće Include orijentirano je na proizvodnju pametne klupe. U početku je proizvod bio namijenjen maloj potražnji i proizvodilo se nekoliko desetaka proizvoda doke je nakon toga u vrlo kratkom vremenu proizvodnja doživjela naglu ekspanziju. U samo godinu dana potražnja je porasla za 360%. Kako je potražnja naglo porasla bilo je potrebno proširiti proizvodne pogone i zaštititi osobno vlasništvo kako bi se mogla pripremiti količina robe koja je sukladna željenoj potražnji.

Potrebni pothvat vrijedio je 545.806,53 HRK dok je svota sufinancirana od strane Europske unije iznosila 257.880,32 HRK. Cilj je bio uložiti novac kako bi se moglo zaposliti još radnika, povećati broj sklopljenih ugovora koji će utjecati na veći obujam proizvodnje a

⁴⁸ Buble, M., Kružić, D., (2006): Poduzetništvo realnost sadašnjosti i izazovi budućnosti: Poduzetnik i malo poduzeće u Buble, M., Poduzetnički procesi i oblici organiziranja u Kružić, D.,

samim time i na povećanje prihode od prodaje, zaštita vlasništva... Projekt se provodio od 28.12.2016. do 28.12. 2018. odnosno 24 mjeseca.⁴⁹

2.Rimac automobili- C_Two

Za novi projekt C_Two Rimac automobili su uz strane investicije primjerice investiciju od kineskog Camel Groupa koja je iznosila 27 milijuna eura iskoristila i 52,2 milijuna kuna iz EU fondova. Ovaj projekt koji je najveći R&D projekt u hrvatskoj industriji sufinanciran je iz natječaja „Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja“.⁵⁰

Mladi poduzetnici se sukladno veličini njihova poduzeća koje je određeno Zakonom o računovodstvu prijavljuju na natječaje za ostvarenje sredstava iz fondova Europske unije. Europska unija osigurava i nepovratne potpore za mlade poduzetnike. Tako je primjerice iz Europskog fonda za regionalni razvoj u sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. osigurano do 90% potpore namijenjene mladim poduzetnicima. HBOR mladim poduzetnicima nudi povoljne kredite s niskom kamatnom stopom. Krediti se nude u iznosu od 80 tisuća kuna do 700 tisuća kuna gdje je kamatna stopa 2% a dodatna beneficija je i rok početka od 2-5 godina. Ta pogodnost vrlo je važna za mlade poduzetnike . Isto tako mladi poduzetnici mogu se kreditirati iz EU fondova namijenjenih za kredite za rast i razvoj- kamata 0%, i iz ESIF zajmova gdje su kamate 0,5%.⁵¹

3.3.6 Financiranje žena poduzetnica

Udio žena u poduzetništvu je relativno nizak u odnosu na sudjelovanje muškaraca u tom području. Još tijekom povijesti žene su bile izoliranije iz poslovnog svijeta zbog brige o obitelji i djeci, dok su one danas sve više uključuju u sve segmente društvenog života pa tako i u ovu granu poslovanja . Zbog trenutne velike nezaposlenosti do izražaja sve više dolaze žene koje same pokreću posao i postaju poduzetnicama. Iako ih je danas sve više i danas se žene poduzetnice susreću s mnogobrojnim preprekama kao što su :

- Nedovoljna potpora obitelji
- Spolni stereotipi
- Socijalni pritisci
- Teže usklađivanje poslovnog i privatnog života

⁴⁹ INCLUDE . EU PROJEKTI [Internet] www.include.hr (27.05.2019.

⁵⁰ Poslovni dnevnik(2017): Rimac radi na novoj jurilici i gradi novi tvornicu automobila. [internet] www.poslovni.hr (27.05.2019.)

⁵¹ Intermedia projekt(2018) : EU fondovi za mlade [internet] www.intermediaprojekt.hr (27.05.2019.)

- Niži opći nivo plaće

Nadalje, za poduzeća koja su u vlasništvu žena karakteristično je da su radna mjesta koja s otvaraju sigurnija ,veća je razina potpore od strane poslodavca prema svojim zaposlenicima, viši nivo brige za zadovoljstvu kupca , veća razina opreza za financijske rizike, manja početna ulaganja zbog većeg opreza. Smatra se da će budućnost poduzetništva u Hrvatskoj i dalje slijediti uzlaznu putanju pridonoseći razvoju hrvatskog gospodarstva dodatnim otvaranjem novih radnih mjesta .⁵²

Primjeri uspješno provedenih projekata

1.Knjigovodstveno-građevinski obrt D.M.-Nabavka strojeva i opreme za rad na završnim građevinskim poslovima

Ovim projektom vrijednim 248.787,17 kuna uspjelo se povećati konkurentnost na domaćem tržištu, povećati proizvodnju te nabaviti nove strojeve i opremu za rad koji su namijenjeni završnim građevinskim radovima. Od ukupnog iznosa troška Europska unija je sudjelovala sa 210.000,00 kuna, odnosno sa 84% troška.⁵³

2. Očna optika i trgovina Maxi – nabava radne i dijagnostičke opreme te preuređenje radionice u očnoj optici i trgovini „Maxi“

Projektom je proširena opremljenost trgovine i konkurentska sposobnost prilagođavajući se suvremenim trendovima zamijenila se stolarija, nabavio skener, nabavio auto refraktometar i nabavila refrakcijska jedinica za pregled. Od 206.796,00 kuna vrijednosti projekta sufinancirano je 173.708, 64 kune, odnosno 84%.⁵⁴

Prema rezultatima GEM-a u RH je od 1,7-2 puta više poduzetnika nego poduzetnica. Ovi podaci su na razini prosjeka zemalja članica Europske unije. Izraženija neravnoteža u ovom sektoru poslovanja je prisutna u zemljama koje imaju visoku nezaposlenost te u zemljama koje su visoke razvijene. Ovu činjenicu možemo potkrijepiti na primjeru RH gdje je u regijama koje su najmanje razvijene rodna uravnoteženost najviša. Primjer: Lika i Banovina gdje su indeksi poduzetničke aktivnosti 1,68; 1,05 i 0,96.⁵⁵

⁵² Buble,M.,Kružić,D.,(2006):Poduzetništvo realnost sadašnjosti i izazovi budućnosti:, Poduzetnički procesi i oblici organiziranja u Kružić,D.,str.(141.-146.)

⁵³ [https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/natjecaji/e-impuls-10331/informacije\(27.05.2019.\)](https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/natjecaji/e-impuls-10331/informacije(27.05.2019.))

⁵⁴ [https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/natjecaji/e-impuls-10331/informacije\(27.05.2019.\)](https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/natjecaji/e-impuls-10331/informacije(27.05.2019.))

⁵⁵ Singer,Š.,Šarlija,N.,Pfeifer,S.,Oberman Peterka,S.(2019.):Što čini Hrvatsku (ne)poduzetničkom zemljom?, Ministarstvo gospodarstva , poduzetništva i obrta str.(46.)

ZAKLJUČAK

Dakle, iz navedenog se zaključuje da je ulaskom u Europsku uniju Republika Hrvatska stekla povlastice, ali isto tako i podlegla obvezama koje donosi sam pristup ovoj zajednici. Kao važna povlastica istaknula se mogućnost korištenja Europskih fondova koji su najvećim dijelom upravo tema ovoga rada. Naglašeno je da se pomoć Republici Hrvatskoj pružila i prije nego što je ona postala punopravnom članicom Europske Unije. Krećući još od ratnog razdoblja putem niza humanitarnih akcija organiziranih od strane ECHO-a do poslijeratnog programa OBNOVA orijentiranom na izbjeglice i malo poduzetništvo. Zatim su uslijedili CHARDS, PHARE, ISPA i SAPARD koji su od 2007. godine zamijenjeni jedinstvenim programom IPA. Ovim prepristupnim programima se nastojalo pripremiti Republiku Hrvatsku, koja je tad imala status države kandidatkinje, za pristup Europskoj uniji. Uz navedene programe pomoći bitno je spomenuti i „Programe zajednice“. Ovi programi ne spadaju u skupinu prepristupnih programa, već su za razliku od prepristupnih fondova namijenjeni suradnji zemalja članica, za njih se plaća članarina te svaki ima svoju pravnu osnovu.

Novac iz svakog navedenog fonda je novac koji izdvajaju porezni obveznici zemalja članica. Kako bi se ostvarilo pravo na taj novac, sve se češće koristi pomoć agencija za savjetovanje o fondovima Europske unije. Cilj sufinanciranja kao što mu samo ime kaže je sufinancirati dio nekog projekta. Udio sufinanciranja ovisi od natječaja do natječaja i ne podmiruje cjelokupne troškove projekta. Za tekuće razdoblje koje pripada razdoblju ESI fondova 2014.-2020., Republika Hrvatska ima pravo na korištenje 10,676 milijardi eura. Svijetla točka ovog razdoblja je njegova zadnja polovica. Unatoč tomu, Republika Hrvatska je predzadnja po iskorištenosti sredstava. Republici Hrvatskoj novac pristiže iz nekoliko najvažnijih fondova. Krećući od Europskog socijalnog fonda namijenjenog za razvoj civilnog društva, zatim preko Europskog fonda za regionalni razvoj namijenjenog gospodarskoj i socijalnoj koheziji, pa sve do Kohezijskog fonda koji promiče održivi razvoj, Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo kojim se promiče asimilacija pomorske politike te Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj usmjerenog na jačanje ruralnog područja.

U drugom dijelu završnog rada razmatralo se o pojmu poduzetnika, o njegovim osobinama i načinima poslovanja. Zaključeno je da poduzetnici neke zemlje imaju veliki utjecaj na gospodarstvo te zemlje. Potaknuto time veliki dio sredstva sufinanciranjem, bespovratnim sredstvima i kreditima se slijeva poduzetnicima. Unatoč tome je sveprisutna borba za

opstanak uzrokovana zakonima, birokracijom, okolinom... Jedan od faktora koji ima utjecaj na opstanak je i pravni oblik poduzeća koji će osnivač odabrati. S obzirom na pravni oblik razlikujemo: obrt, trgovačko društvo, zadrugu i slobodna zanimanja. Za potpomaganja bilo kojeg od navedenih pravih oblika u Republici Hrvatskoj na raspolaganju stoje: Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Hrvatska obrtnička komora... Osim podijele prema pravnom obliku razlikujemo i podjelu na mikro, male i srednje subjekte malog gospodarstva. Njihove definicije određene su Zakonom o računovodstvu.

Za kraj vodeći se Njemačkom narodnom izrekom koja glasi: „Dobro promišljeno, na pola učinjeno“, zaključuje se kako bez inovativne, jedinstvene ideje te bez razrade plana poslovanja vrijednost svih nuđenih beneficija za takvo poduzeće je ništavna, jer šanse za ostvarenje tih beneficija zbog lošeg rejtinga su minimalne.

LITERATURA

1. Buble, M., Kružić, D., (2006): Poduzetništvo realnost sadašnjosti i izazovi budućnosti
2. EU-projekti.info(2018): Mogućnost financiranja za poduzetnike u 2018. godini, [internet] Raspoloživo na : <https://www.eu-projekti.info/mogucnosti-financiranja-za-poduzetnike-u-2018-g-iz-eu-fondova/>(15.05.2019.)
3. Europska unija / autori Mladen Cerovac ... [et al.] ; uredila Ljerka Mintas Hodak. Zagreb : Mate : Zagrebačka škola ekonomije i managementa, 2010. Zagreb] : Grafotisak.
4. Europski strukturni i investicijski fondovi: Europski regionalni fond, [internet], raspoloživo na: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/>
5. Europski strukturni i investicijski fondovi: ESI fondovi 2014.-2020. , [internet], raspoloživo na: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/>
6. Hrvatska gospodarska komora: Poticaji , [internet] Raspoloživo na : <https://www.hgk.hr/poticaji>
7. INCLUDE . EU PROJEKTI [Internet] www.include.hr (27.05.2019.)
8. Intermedia projekt(2018) : EU fondovi za mlade [internet] www.intermediaprojekt.hr (27.05.2019.)
9. Jakovac, P., Maljković, B.(2009): Korištenje sredstava predpristupnih fondova Europske Unije u Republici Hrvatskoj , str.(54.-62.)
10. Lang, S.: Humanitarne krize u obrani i oslobađanju Hrvatske
11. Ministarstvo gospodarstva poduzetništva i obrta (2018.) : 150 uspješnih poduzetničkih projekata , Ministarstvo gospodarstva , poduzetništva i obrta, str.
12. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture: Operativni program Promet 2007.-2013. , [internet], raspoloživo na: <http://www.mppi.hr/default.aspx?id=10347> promet
13. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU: Primjeri uspješno završenih projekata sufinanciranih iz Operativnog programa „Razvoj ljudskih potencijala“ 2007.-2013., Mnistarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Zagreb, str.3.-4.
14. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2019.): Fondovi EU rezultati u 2018. godini, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije , Zagreb, str. 8.-11.
15. Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske: Općenito operativnom programu „Razvoj ljudskih potencijala „, 2007.-2013. , [internet], raspoloživo na: <https://mzo.hr/hr/rubrike/operativni-program-razvoj-ljudskih-potencijala-2007-2013>

16. N1: Predzadnji smo u Europi po iskorištavanju fondova, , [internet],raspoloživo na: <http://hr.n1info.com/Vijesti/a370038/Predzadnji-smo-u-Europi-po-iskoristenosti-EU-fondova.html>
17. Plavi ured: Što je kohezijska politika EU, [internet],raspoloživo na: (<https://plaviured.hr/sto-kohezijska-politika-eu>
18. Poslovni dnevnik(2017): Rimac radi na novoj jurilici i gradi novi tvornicu automobila. [internet] www.poslovni.hr (27.05.2019.)
19. Raspoloživo na : <http://www.koncar-inem.hr/eu-projekti/konpro2/>
20. Raspoloživo na : <https://www.aluflexpack.com>rapid>
21. Raspoloživo na : <http://europski-fondovi.eu/eff> (30.05.2019.)
22. Raspoloživo na : <http://www.croatianhistory.net/etf/etfss.html> (06.04.2019.)
23. Raspoloživo na : <http://www.dei.gov.ba/dokumenti/default.aspx?id=4748&langTag=bs-BA> (06.04)
24. Raspoloživo na : <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/96/kohezijski-fond> (30.05.2019.)
25. Raspoloživo na : <https://intermediaprojekt.hr/2017/10/28/europski-fond-za-pomorstvo-i-ribarstvo-efpr/> (30.05.2019.)
26. Raspoloživo na : <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/natjecaji/e-impuls-10331/informacije>(27.05.2019.)
27. Raspoloživo na : <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/> (06.04.)
28. Raspoloživo na : <http://europski-fondovi.eu/program/kohezijski-fond> (30.05.2019.)
29. Republika Hrvatska, Ministarstvo uprave (2015): Što je Europska unija i koji su razlozi njezina osnivanja? Raspoloživo na : <https://uprava.gov.hr/sto-je-europska-unija-i-koji-su-razlozi-njezina-osnivanja-13967/13967> (06.04.2019.)
30. Singer,Š.,Šarlija,N.,Pfeifer,S.,Oberman Peterka,S.(2019.):Što čini Hrvatsku (ne)poduzetničkom zemljom?,Ministarstvo gospodarstva , poduzetništva i obrta str.(46.)
31. Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, (2009.):Europski fondovi za Hrvatske projekte – Priručnik o financijskoj suradnji i projektima koje u Hrvatskoj podupire Europska unija
32. Stojanović,S.,Mrvica Mađarac,S.,Glavota,M(2016): Financiranje poduzetništva iz fondova Europske unije: Obrazovanje za poduzetništvo, str.161.-175.
33. Vojnović,M.(2008):Strukturni fondovi Europske unije i IPA-instrument pretpristupne pomoći

POPIS SLIKA I TABLICA

Tablica 1 Najveći projekti u provedbi u 2018. godini	9
Tablica 2 Raspodjela sredstava prema OPULJP-u 2014. – 2020	18
Slika 1: Pomoć Europske unije kroz CHARDS, PHARE, ISPA i SAPARD, od 2001. do 2006. (u milijunima eura)	4
Slika 2 ESI fond 2014.-2020	7

SAŽETAK

I prije nego što je postala članicom Europske unije Republika Hrvatska je bila financijski potpomagana od strane Europske unije. Postankom punopravnom članicom otvara se i veći spektar financijskih mogućnosti. Iskorištavaju se sredstva iz do sada dvije aktualne financijske perspektive 2007.-2013. i 2014.-2020. Većina sredstava pristigla je iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Iz ovih fondova sredstva su „povukli“ među ostalima i poduzetnici. Rangirani prema zakonu o računovodstvu na mikro, male, srednje, velike poduzetnike prijavljuju se na otvorene natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava. Kako bi se prijavili na određeni natječaj te u konačnici ostvarili pravo na sufinanciranje svog projekta, potrebno je da ispunjavaju određene uvjete među kojima je i kriterij veličine. S obzirom na veliki utjecaj poduzetništva na razvoj gospodarstva nastoji ga se potpomagati kako financijski tako i drugim beneficijama.

Ključne riječi: fondovi Europske Unije, poduzetništvo, Republika Hrvatska

SUMMARY

Even long before its membership of the EU, the Republic of Croatia was financially supported by the European Union. Furthermore, since the accession Croatia got many additional rights and they also opened up a wide range of financial possibilities. The current Financial Perspective 2007-2013 and 2014-2020 have been applied. The significant majority of the funds came from the ESI (European Structural and Investment Funds). Fortunately, funds and entrepreneurs took advantage. According to the Act on Accounting for micro, small, medium and as well large Enterprises open offers for grants have been submitted. As the competition was advertised they ultimately obtained the right to co-finance their project but certain conditions had to be fulfilled, including the size criterion. The most important impacts of entrepreneurship on economic development are for example the support for their attempts but also to support them financially and with other purposes.

Keywords: European Union, Entrepreneurship ,Republic of Croatia